

**Advies van 1 juni 2016
over een voorontwerp van wet tot wijziging van de
wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen**

A. Inleiding

1. Op 24 maart 2016 hebben de heren Willy BORSUS, Minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw en Maatschappelijke Integratie en Kris PEETERS, Vice-eersteminister en Minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse Handel, een gezamenlijk verzoek om advies aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen overgemaakt.

Het verzoek om advies heeft betrekking op een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

Volgens het ontwerp van de Memorie van Toelichting heeft het document tot doel de wet van 22 april 1999 te wijzigen teneinde:

- *“de werking van de organen en de procedures binnen het BIBF te optimaliseren;*
- *lacunes in het wetgevend kader die tot uiting zijn gekomen, onder meer door arresten van de Raad van State, weg te werken en correcte verwijzingen naar wetgeving te voorzien;*
- *de BIBF-stage verder te professionaliseren;*
- *optimaliseren van sancties binnen het IAB.”*

In het voorgelegd ontwerp wordt gepreciseerd dat de voorgestelde wijzigingen er gekomen zijn op voordracht van het IAB en het BIBF.

2. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft de wettelijke taak¹ bij te dragen tot de ontwikkeling van het wettelijk en reglementair kader dat van toepassing is op de economische beroepen; dit gebeurt via het verstrekken - op eigen initiatief of op verzoek - van adviezen of aanbevelingen aan de regering of aan de beroepsorganisaties voor de economische beroepen.

---

¹ Deze bevoegdheid vloeit voort uit artikel 54, § 1, tweede lid van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

De Hoge Raad moet verplicht worden geraadpleegd voor elk koninklijk besluit dat wordt genomen in uitvoering van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen of ter uitvoering van de wetten betreffende de beroepen van bedrijfsrevisor, accountant, belastingconsulent, erkend boekhouder en erkend boekhouder-fiscalist.

In toepassing van artikel 54, § 1, 3de en 5de lid van de wet van 22 april 1999, dient de Hoge Raad zijn advies binnen de drie maanden uit te brengen. Zo niet, wordt de Hoge Raad geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

Bij onderhavige adviesaanvraag is er door de Ministers op aangedrongen om uiterlijk op 31 mei 2016 over een advies te kunnen beschikken.

B. Vooraf

3. De leden van de Hoge Raad stellen het bijzonder op prijs dat de bevoegde Ministers het advies van de Hoge Raad hebben ingewonnen omtrent het voorontwerp van wet. De wet schrijft immers enkel de verplichte raadpleging van de Hoge Raad voor ingeval van een koninklijk besluit ter uitvoering van de wet van 22 april 1999 of ter uitvoering van de wetten betreffende de beroepen van bedrijfsrevisor, accountant, belastingconsulent, erkend boekhouder en erkend boekhouder-fiscalist (artikel 54, § 1, 3de lid van de wet van 22 april 1999).

4. In het kader van zijn analyse, heeft de Hoge Raad het nuttig geacht om - vanuit zijn betrachting naar convergentie (weliswaar rekening houdend met de specificiteit van elk van de economische beroepen) en transparantie in de schoot van de economische beroepen en vanuit zijn permanent streven naar het optimaliseren van een kwalitatieve dienstverlening door de economische beroepsbeoefenaars - de diverse actoren in dit dossier samen te brengen, dit met het oog op een constructief overleg omtrent het voorgelegd ontwerp.

Deze ontmoeting heeft plaatsgevonden ter gelegenheid van de vergadering van de Hoge Raad op woensdag 25 mei 2016; zowel de vertegenwoordigers van de bevoegde Ministers, met name de heer Karel MARCHAND namens Minister PEETERS en de heer Tom DALEMANS namens Minister BORSUS, als de vertegenwoordigers van het IAB (de heren Benoît VANDERSTICHELEN, Voorzitter en Eric STEGHERS, directeur-generaal) en van het BIBF (mevrouw Mirjam VERMAUT, Voorzitster en de heer Geert LENAERTS, algemeen directeur) waren aanwezig op deze ontmoeting ter gelegenheid van de vergadering van de Hoge Raad.

C. Eénsluidend advies

5. Globaal genomen staat de Hoge Raad positief tegenover de aanpassingen die in het voor advies voorgelegd voorontwerp van wet worden voorgesteld.

Hierna volgen een aantal punten waarop de Hoge Raad toch de aandacht van de bevoegde Ministers wenst te vestigen:

a) Bepaalde wijzigingen voorgesteld in “Titel II. Het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten” van de wet van 22 april 1999

6. Het voorontwerp van wet stelt voor om in artikel 3 van de wet van 22 april 1999 in verband met de opdracht van het IAB het volgend lid toe te voegen:

Het Instituut ziet er eveneens op toe dat de voorwaarden inzake toegang tot het beroep van accountant en belastingconsulent, de eer van het beroep en de rechten en gemeenschappelijke beroepsbelangen van zijn leden worden nageleefd en kan met dat doel in rechte optreden, met name door elke inbreuk op de wet tot bescherming van de beroepstitel, tot organisatie van het beroep en met betrekking tot de opdrachten en werkzaamheden voorbehouden aan zijn leden, bij de gerechtelijke overheden aan te klagen en/of door aan deze overheden iedere maatregel te vragen om een dergelijke inbreuk te stoppen en desgevallend schadevergoeding te eisen.

Dit artikel stemt grotendeels overeen met hetgeen nu reeds voor het BIBF is bepaald in artikel 45/1, § 4, lid 2, 1° van de wet van 1999, met dien verstande dat de verwijzing naar “de eer van het beroep en de rechten en gemeenschappelijke beroepsbelangen van zijn leden” niet opgenomen is in de bepaling die geldt voor het BIBF maar enkel toepasselijk zou zijn voor het IAB.

De Hoge Raad kan instemmen met het feit dat voortaan uitdrukkelijk in de wet wordt gepreciseerd dat, niet alleen het BIBF, maar ook het IAB in rechte kan optreden ingeval van een inbreuk op de wet tot bescherming van de beroepstitel, tot organisatie van het beroep en met betrekking tot de opdrachten en werkzaamheden voorbehouden aan zijn leden.

Uiteraard zal er zich een overleg tussen het IAB en het BIBF opdringen, om te vermijden dat deze “concurrerende” bevoegdheid van beide instituten aanleiding zou geven tot een dubbele vervolging.

7. Betreffende de mogelijkheid voor het IAB om ook ingeval van inbreuken op “de eer van het beroep en de rechten en gemeenschappelijke beroepsbelangen van zijn leden” te kunnen optreden, kan vastgesteld worden dat een gelijkaardige terminologie voorkomt in artikel 495 van het Gerechtelijk Wetboek:

“De Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des Barreaux francophones et germanophone hebben, elk voor de balies die er deel van uitmaken, de taak te waken over de eer, de rechten en de gemeenschappelijke beroepsbelangen van hun leden en zijn bevoegd voor de juridische bijstand, de stage, de beroepsopleiding van de advocaten-stagiairs en de vorming van alle advocaten behorende tot de balies die er deel van uitmaken.” (eigen onderstreping).

Volgens de Hoge Raad verdient het echter de voorkeur om deze verwijzing naar “de eer van het beroep en de rechten en gemeenschappelijke beroepsbelangen van zijn leden” in een aparte bepaling op te nemen die niet strafrechtelijk wordt gesanctioneerd, zowel voor het IAB en het BIBF, en in de Memorie van Toelichting te preciseren dat deze bevoegdheid van het instituut moet gesitueerd worden in het kader van een burgerlijke partijstelling. Het kan immers niet de bedoeling zijn dat deontologische inbreuken voortaan aan de gerechtelijke overheden zouden voorgelegd worden en niet meer aan de wettelijk voorziene tuchtinstanties.

b) Bepaalde wijzigingen voorgesteld in “Titel III. Gemeenschappelijke bepalingen voor accountants en belastingconsulenten” van de wet van 22 april 1999

8. Het voorontwerp van wet stelt voor om in artikel 18 van de wet van 22 april 1999 het volgend lid toe te voegen:

Niemand mag, behalve in het kader van een arbeidsovereenkomst of een betrekking bezoldigd door de overheid, voor rekening van derden, als hoofd- of bijberoep, de werkzaamheden uitvoeren van organisatie van de boekhouding of van boekhoudkundige diensten, adviesverlening in deze domeinen of het voeren van de boekhouding van derden, indien hij niet is ingeschreven op het tableau van de externe accountants dat door het Instituut wordt bijgehouden of op het tableau van de erkende externe boekhouders (- fiscalisten) of op de lijst van de bedrijfsrevisoren of op de lijst van de stagiairs van een van deze drie beroepen.

Volgens het ontwerp van de Memorie van toelichting bij het voorontwerp van wet gaat het om een uitbreiding van het verbod op het uitvoeren van de werkzaamheden van accountant naar de “gangbare opdrachten op het gebied van boekhouding die door de wet worden voorbehouden aan accountants”.

De Hoge Raad heeft geen principiële bezwaar tegen deze toevoeging, maar betreurt het gebrek aan samenhang, zoals historisch gegroeid, van de diverse artikelen die betrekking hebben op de (bescherming van de) boekhoudactiviteiten: artikel 37 (monopolie van externe accountants, gedeeld met de bedrijfsrevisoren), artikel 34 (“werkzaamheden van accountant”), artikel 49 (“beroepswerkzaamheid van boekhouder”), artikel 46, 2de lid (bescherming van het “beroep van boekhouder”), artikel 48 (uitoefening van “beroepswerkzaamheden van boekhouder” door bedrijfsrevisoren en accountants, alsook stagiairs) en artikel 58, lid 3 van de wet (opsporen en vaststellen van inbreuken op de artikelen 46 en 48).

De Hoge Raad dringt er bij de bevoegde Ministers op aan om in het vooruitzicht van een eventuele toenadering van de instituten al deze bepalingen tegen het licht te houden en desgevallend te stroomlijnen. Hierbij zal ook de nodige aandacht moeten besteed worden aan de bekommernis vanuit Europa om eventuele belemmeringen bij de dienstverlening door de economische beroepsbeoefenaars in de schoot van de Europese Unie weg te werken.

De Hoge Raad is graag bereid om zijn medewerking te verlenen aan de globale analyse en eventuele herziening van deze bepalingen.

9. Het voorontwerp van wet stelt voor om in artikel 28, § 2, tweede lid van de wet van 22 april 1999 een lid toe te voegen dat verband houdt met de bevoegdheden van het IAB om bij zijn externe leden een onderzoek in te stellen naar de manier waarop zij hun opdrachten uitvoeren:

De Raad kan maatregelen treffen om zich ter plaatse te begeven en ter plaatse kennis en kopie te nemen van alle gegevens waarover de leden beschikken.

Het is van belang om in herinnering te brengen dat artikel 28, samen met artikel 3 van de wet van 22 april 1999, de wettelijke basis vormt voor de zogenaamde “kwaliteitstoetsing”, uitgevoerd door het IAB bij de externe leden. Volgens de “Norm inzake de kwaliteitstoetsing”, zoals goedgekeurd door de Raad van het IAB op 7 mei 2012, aansluitend op het advies van de Hoge Raad van 27 april 2012, is de kwaliteitstoetsing “een begeleidend instrument, waarbij niet enkel de toepassing van het wettelijk en reglementair kader wordt afgetoetst maar waarbij vooral, door ervaringsuitwisselingen tussen

confraters, een verdere professionalisering en perfectionering van de werkmethodes en organisatie binnen de kantoren mogelijk wordt” (zie § 1 van de desbetreffende IAB-norm van 2012).

10. De Hoge Raad ondersteunt het idee om de bevoegdheden van het IAB in de wet nader te omschrijven, zodat het Instituut op de best mogelijke manier in staat is om zijn toezichtsoverdracht te vervullen, dit met het oog op het optimaliseren van de kwaliteit van de diensten van de beroepsbeoefenaars en bijgevolg de versterking van de geloofwaardigheid van hun tussenkomst.

Wel heeft de Hoge Raad fundamentele bedenkingen omtrent de voorgestelde formulering. Het onbeperkte inzage-recht, met de mogelijkheid om kopie te nemen, zonder enige afbakening van het precieze kader van de opdracht van het IAB, lijkt disproportioneel en mogelijk strijdig met bepaalde fundamentele grondrechten, waaronder de onschendbaarheid van de privé-woning, bepaald in artikel 15 van de Grondwet, of het recht op eerbiediging van het privé-leven, bepaald in artikel 22 van de Grondwet. Uit de bepaling kan niet worden afgeleid of het onderzoek “ter plaatse” wel degelijk beperkt is tot de beroepsmatige activiteiten van de beroepsbeoefenaar en beperkt is tot de beroepslokalen. Bovendien is er in de wet geen enkele garantie opgenomen qua naleving van het beroepsgeheim in hoofde van het Instituut, zijn organen, de leden van zijn organen of zijn personeelsleden, die instaan voor de kwaliteitstoetsing. Bijgevolg dringt de Hoge Raad erop aan dat de formulering van dit artikel wordt aangepast.

11. De Hoge Raad stelt overigens vast dat de normen en aanbevelingen van het IAB op de website van het Instituut niet publiek beschikbaar zijn voor derden, maar enkel voor de leden toegankelijk zijn. Naar analogie met de regeling voor het BIBF en het IBR, wordt dan ook gesuggereerd om aan artikel 27 van de wet van 22 april 1999 een bepaling toe te voegen volgens dewelke de normen en aanbevelingen worden openbaar gemaakt op de website van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten.

c) Bepaalde wijzigingen voorgesteld in “Titel VI. Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten” van de wet van 22 april 1999

12. Het voorontwerp van wet stelt voor om in artikel 45/1 van de wet van 22 april 1999 een paragraaf toe te voegen, zodat voortaan in een uitdrukkelijke wettelijke basis wordt voorzien voor de “richtlijnen” uitgevaardigd door de Nationale Raad van het BIBF:

§ 5bis. De Nationale Raad kan richtlijnen uitvaardigen in uitvoering of ter verduidelijking van de wettelijke en/of reglementaire bepalingen betreffende de plichtenleer, de stage, het praktisch bekwaamheidsexamen, het beroep of het Beroepsinstituut. De richtlijn heeft tot doel praktische regels te bepalen en wordt aan de leden bekendgemaakt via het ledenblad en/of op de website van het Beroepsinstituut.

De Hoge Raad stipt aan dat in het Reglement van plichtenleer van het BIBF, zoals goedgekeurd door het koninklijk besluit van 22 oktober 2013, reeds een definitie is opgenomen van een richtlijn (artikel 1, 12° van voornoemd reglement) en dat richtlijnen een dwingend karakter hebben (artikel 2 van voornoemd reglement). Het feit dat richtlijnen voortaan een wettelijke basis zullen hebben, zal de rechtszekerheid omtrent het statuut van deze documenten alleen maar ten goede komen.

13. Het voorontwerp van wet stelt voor om in artikel 50, § 1, 1° van de wet van 22 april 1999 een tweede lid toe te voegen, zodat voortaan een wettelijke basis voorhanden is voor de schriftelijke opdrachtbrief:

De externe boekhouder, de externe boekhouder(-fiscalist), de externe stagiair boekhouder, de externe stagiair boekhouder-fiscalist moeten samen met hun cliënt een "schriftelijke opdrachtbrief" opmaken voorafgaand aan de uitvoering van iedere prestatie. Deze opdrachtbrief moet op een evenwichtige wijze de wederzijdse rechten en plichten van de cliënt en van de beroepsbeoefenaar nader omschrijven. De minimale bepalingen die deze opdrachtbrief dient te bevatten alsook de bepalingen die niet mogen opgenomen worden in dergelijke opdrachtbrief, worden vastgelegd in de plichtenleer van het Beroepsinstituut.

De externe boekhouder BIBF is reeds op deontologisch vlak verplicht een opdrachtbrief op te maken (cf. artikel 11, § 1 van het Reglement van plichtenleer van het BIBF, zoals goedgekeurd door het koninklijk besluit van 22 oktober 2013). In zijn advies van 12 september 2013 over het ontwerp van koninklijk besluit oordeelde de Hoge Raad dat *"deze verplichting de professionalisering van het beroep van boekhouder zeker positief zal beïnvloeden en, onder meer in het licht van de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme, een belangrijke stap in de goede richting betekent."*

De Hoge Raad stelt zich de vraag of van deze gelegenheid van de invoering van de wettelijke verplichting van de opdrachtbrief voor de externe BIBF-leden, geen gebruik moet gemaakt worden om ook voor de externe IAB-leden voor hun toekomstige cliënten een gelijkaardige wettelijke verplichting in te voeren.

Nu reeds beveelt het IAB de accountants en belastingconsulenten sterk aan met hun cliënten een opdrachtbrief op te stellen waarin alle sleutelementen van de relatie worden beschreven; diverse modellen van opdrachtoomschrijvingen worden aan de leden ter beschikking gesteld.

Uiteraard zou een overgangperiode, zoals ook voor de BIBF-leden is toegepast bij de invoering van de deontologische verplichting van een opdrachtbrief, moeten worden voorzien. Bovendien moet ook de nodige aandacht worden besteed aan de sensibilisering van de cliënten-ondernemers.

14. Het voorontwerp van wet stelt voor om het bestaande artikel 51 van de wet van 22 april 1999 in verband met de BIBF-stage aan te passen en onder meer het volgende te bepalen:

*§ 1. De inschrijving op het tableau van de titularissen van het beroep is afhankelijk van het op voldoende wijze doorlopen van een stage.
De stage duurt minimaal één jaar en, behoudens een schorsing om gegronde redenen te beoordelen door de uitvoerende kamers, maximaal zes jaar in totaal. De stage is niet hernieuwbaar.
Een stagiair die aan het einde van de zesjarige stageperiode niet geslaagd is in het praktisch bekwaamheidsexamen, zal weggelaten worden van de lijst van de stagiairs en kan niet opnieuw ingeschreven worden op deze lijst.*

Vastgesteld kan worden dat de inschrijving bij het BIBF momenteel afhankelijk is van het doorlopen van een stage die gelijkwaardig moet zijn aan 200 dagen beroepspraktijk, te presteren tijdens een periode van ten minste 12 maanden en hoogstens 36 maanden. Indien de stagiair na 36 maanden niet geslaagd is in het praktisch bekwaamheidsexamen, moet hij een nieuwe stageperiode aanvragen. In het huidige regime kan een stagiair "eeuwig" stagiair zijn en aldus het beroep uitoefenen zonder over de nodige beroepsbekwaamheid te beschikken. In het voorstel wordt de maximumduur van de stage voortaan verlengd tot 6 jaar; indien de stagiair binnen deze termijn niet slaagt in het examen, kan hij echter geen nieuwe stageperiode aanvragen.

De Hoge Raad is van oordeel dat de voorgestelde precisering van de wettelijke voorschriften in verband met de stage het verder professionaliseren van de BIBF-stage zullen bewerkstelligen en staat dan ook positief tegenover deze aanpassing.

Wat de (princiële) beperking van de stage tot maximum zes jaar betreft, is de Hoge Raad verheugd om vast te stellen dat hiermee tegemoet gekomen is aan een reeds vroegere geformuleerde bekommernis omtrent het “levenslang” uitoefenen van boekhoudwerkzaamheden als stagiair – zonder over de nodige beroepsbekwaamheid te beschikken – , zoals verwoord in zijn advies van 18 maart 2015 over het ontwerp van koninklijk besluit inzake het bekwaamheidsexamen van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF): *“Wel merkt de Hoge Raad op dat er geen beperking is voor het aantal keren dat men opnieuw aan de stage kan beginnen; dergelijke beperking is noodzakelijk om te voorkomen dat bepaalde kandidaten “levenslang” stagiair zouden blijven. Deze beperking dient echter wettelijk te worden geregeld.”*

15. Het uitoefenen van het beroep door stagiairs blijft voor de Hoge Raad een bijzonder aandachtspunt. Deze mogelijkheid bestaat nu reeds in de huidige regelgeving, maar in het voorontwerp van wet zijn er twee bepalingen opgenomen die het belang van deze problematiek nog meer onderstrepen, met name:

het ontwerp-artikel 18, tweede lid van de wet van 22 april 1999:

Niemand mag, behalve in het kader van een arbeidsovereenkomst of een betrekking bezoldigd door de overheid, voor rekening van derden, als hoofd- of bijberoep, de werkzaamheden uitvoeren van organisatie van de boekhouding of van boekhoudkundige diensten, adviesverlening in deze domeinen of het voeren van de boekhouding van derden, indien hij niet is ingeschreven op het tableau van de externe accountants dat door het Instituut wordt bijgehouden of op het tableau van de erkende externe boekhouders (- fiscalisten) of op de lijst van de bedrijfsrevisoren of op de lijst van de stagiairs van een van deze drie beroepen.

het ontwerp-artikel 51, § 3:

Een externe stagiair kan slechts een rechtspersoon oprichten via dewelke hij zijn beroepsactiviteiten uitoefent of er vennoot, zaakvoerder, bestuurder of lid van het directiecomité van zijn indien tevens een andere erkende beroepsbeoefenaar, die gemachtigd is de boekhoudactiviteiten uit te oefenen, bestuurder of zaakvoerder van deze rechtspersoon is. (nieuw artikel 51)

De Hoge Raad dient helaas vast te stellen dat het - behalve bij het BIBF - voor een geïnteresseerde derde niet mogelijk is om via de website van de instituten na te gaan of een persoon, die boekhoudactiviteiten uitoefent maar niet beschikt over de hoedanigheid van erkende beroepsbeoefenaar (ingeschreven bij het IBR, IAB of BIBF), al dan niet beschikt over de hoedanigheid van stagiair. Meer transparantie in dit verband zou de rechtszekerheid voor de personen die beroep doen op leden van de economische beroepen ongetwijfeld bevorderen.

Bovendien is het zo dat voor het IAB stagiairs geen lid zijn van het Instituut, maar dat ze wel onder zijn toezicht en zijn tuchtbevoegdheid staan (artikel 4 van de wet van 1999); voor het BIBF zijn stagiairs wél lid van het Beroepsinstituut (artikel 45/1, § 1 van de wet van 1999); voor het IBR staan stagiairs onder het toezicht en de tuchtmacht van het Instituut (artikel 11, § 3 van de wet van 1953).

De Hoge Raad vindt het van belang dat stagiairs die het boekhoudberoep voor rekening van derden uitoefenen, in hun professionele contacten duidelijk kenbaar maken dat zij dit doen in hun hoedanigheid van stagiair.

Hij pleit er bovendien voor dat de stagiairs ook uitdrukkelijk zouden onderworpen zijn aan de beroepsverplichtingen die gelden voor de leden van de economische beroepen in de uitoefening van hun professionele werkzaamheden voor rekening van derden.

De Hoge Raad vestigt in het bijzonder de aandacht van de bevoegde Ministers op de naleving van de voorschriften in verband met de witwaswetgeving. Een aanvulling van het toepassingsgebied van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme dringt zich op², rekening houdend met het feit dat de stagiairs van de economische beroepen ook gemachtigd zijn om voor rekening van derden boekhoudactiviteiten uit te voeren, maar momenteel wettelijk niet verplicht zijn de regelgeving in verband met de witwaswetgeving na te leven.

16. Het voorontwerp van wet stelt voor om in artikel 51, § 2 van de wet van 22 april 1999 tussentijdse evaluaties in de loop van de stage in te voeren:

(...)

De examenjury kan de stagiairs ook aan een tussentijdse evaluatie onderwerpen die los staat van het praktisch bekwaamheidsexamen.

Volgens het ontwerp van Memorie van Toelichting zou het gaan om *“een mondeling onderhoud door enkele leden van de examenjury teneinde de stagiair een duidelijk inzicht te geven en hem vertrouwd te maken met wat van hem verwacht wordt tijdens het praktisch bekwaamheidsexamen. Het resultaat van deze facultatieve tussentijdse evaluatie wordt op geen enkele manier in rekening gebracht voor het eigenlijke praktisch bekwaamheidsexamen.”*

De Hoge Raad juicht een gedegen begeleiding van de stagiairs toe en gaat ervan uit dat de tussentijdse evaluaties ertoe zullen bijdragen dat de toekomstige beroepsbeoefenaars op een professionele wijze worden gevormd en ondersteund, en indien nodig, worden gewezen op werkpunten of eventuele tekortkomingen. Wel acht de Hoge Raad het aangewezen om na te gaan in welke mate op termijn dergelijke tussentijdse evaluaties toch zouden moeten kunnen aanleiding geven tot een eventuele bijsturing van de stage, of zelfs stopzetting van de stage in het geval ernstige tekortkomingen worden vastgesteld.

***

---

² Artikel 3 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme maakt de wet toepasselijk op:

“3° de natuurlijke personen of entiteiten die in België activiteiten uitoefenen en die geregistreerd zijn in de hoedanigheid van bedrijfsrevisor in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren overeenkomstig artikel 11 van de wet van 22 juli 1953 houdende de oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publieke toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, gecoördineerd op 30 april 2007;

4° de natuurlijke personen of rechtspersonen ingeschreven op de lijst van de externe accountants en op de lijst van de externe belastingconsulenten als bedoeld in artikel 5, § 1, van de wet van 22 april 1999 betreffende boekhoudkundige en fiscale beroepen, alsook de natuurlijke personen of rechtspersonen ingeschreven op het tableau van de externe erkende boekhouders en op het tableau van de externe erkende boekhouders-fiscalisten als bedoeld in artikel 46 van dezelfde wet.”